

Nova Prava

SOCIALNO POLITIČNI, KULTURNI IN STROKOVNI LIST

Izhaja štirikrat mesečno ob četrtkih. Naročnina: mesečno Din 4.—, četrtletno Din 10.—, polletno Din 20.—, celoletno Din 40.—. Posamezna številka Din 1.—. Uredništvo in uprava Ljubljana, Dalmatinova ulica 8, telefon štev. 21-32. Rokopisi se ne vračajo. Poštočkovni račun štev. 17.177. Poštni predal štev. 74.

**Vse cenjene naročnike
vljudno prosimo da poravnajo
zapadlo naročnino.**

**Lista, ki ga vzdržujemo z
delavskimi želji ne moremo
pošiljati zastoni.**

**Podprite s točnostjo ple-
menito namero narodnega de-
lavstva.**

Tako pa ne!

Težak je današnji čas, toda tovariši ali naj zato izgubimo zaupanje v svojo voljo in svojo moč. Žal se nekaterih polasča že malodušnost in prosim, čitajte naslednje besede malodušneža. Popolnoma je že pri kraju s svojo močjo, ne zaupa več niti sebi. Ne se ravnati po njegovem zgledu:

Tako moten je svet, če ga gledamo s skrbečimi očmi. Nič ni jasnega, vse je nekam zabrisano. Ker nas malenkostne obljube že več ne zanimajo in ne motijo, ker smo že dolgo v precepu, vidimo življenje v celoti, pač njegovo pravo lice. To je tako, kakor če stojimo pred stobarnim slikarskim delom, pa moramo stopiti nekaj korakov nazaj in zamižati, da najdemo njega pravi pomen. Enako je nekaj proučeval Can- kar iz Dunaja slovenske razmere in tako nekako delajo menda vsi veliki duhovci, ki imajo srečo, da so vzvišeni nad vsakdanjostjo. Mi smo pa mali ljudje in vajeni skromnosti, tako da ne čutimo in ne slutimo onega brezna, ki se koplje okoli nas. Otroka se zamoti z igro, nas pa z delom in izživljanjem. Zato smo slabši kot otroci, ker delamo po začrtani poti in ta pot je kriva. Otrok je vesel z igračo, mi starejši se pa igračkamo!

Mali smo Slovenci in razdeljeni že v več delov in ta del zopet na več itd. Če bi dalje štel, bi zašel v babilonsko zmešnjavo in nas vse žene dalje le materializem. Kaj pa je to materializem? Po mojem je življenjska metoda malih ljudi. Kruhoborstvo pa je pravica vsakega razumnega človeka.

Življenje naše je kot zvezan snop. Kdo nam bo vez omilil, olajšal in kdo razvezal te naše vezane snope. In mi si sedaj ob prikitem spoznanju svojih nemoči očitamo drug drugemu in vse okoli nas, v vsej Evropi, se vrši največja dramska predstava z živimi osebami, ki se plašno povprašujejo, čemu in komu igrajo in kakšen bo konec te vledrame. Posamezni junaki te evropske igre se povprašujejo, če so ta junakstva, ki se dogajajo v zadnjem času, res njihova, ali pa jih narekuje še petalec po avtorjevem besedilu. In glej, dognali so že sredi igre, da špečejo tekste drug drugemu. Ne najdejo rešitve, pa se opijajo v malenkostih in to s kakšnokoli akcijo. In zopet mi, ki smo polni malenkosti, ne čutimo pravilno in le gledamo, gledamo, se čudimo, čitamo, računamo s številkami, katerih pa ne smemo prestavljati, dokler končno ne izjavimo, da smo same ničle, ker vsega vedeti ne smemo.

Saj to ni več stanje človeka iz civilizirane Evrope! Kje so delavci svobodnega poklica? — Ali ste že videli igro z lutkami? Oglejte si jo — in videli boste, da nobena lutka «ne gre», če jo nekdo drugi ne priganja k delu. Dela pa le, če je z vrvicami vse lepo zvezano. Lutka nima svobodne volje, nad njo prevladuje najmočnejše bitje — človek, ki pa ima različne naslove!

Skrajšajte delovno dobo

„Zdrav delavec — močna država“

Na vprašanje, kaj smatram v tej dobi za najnujnejše, odgovorim lahko brez dolgega premišljevanja, da je treba skrajšati delovno dobo. Vrnimo se v predvojno dobo. Tedaj so utemeljevali potrebo skrajšanja delovne dobe s tem, da je dolga delovna doba, na katero je bil preje delavec obsojen, izčrpala njegove telesne in duševne moči. Tedaj je bilo skrajšanje delovne dobe v interesu fizičnega in duševnega zdravja delavskih mas. Na drugi strani pa je bilo to tudi v interesu javnosti.

Kakšen je danes javni interes?

Danes je javni interes veliko večji in očitnejši, da se nadalje skrajša delovna doba, kakor pa je bilo to pred vojno. Tudi danes je seveda važno zdravstveno stanje delavca. Način proizvodnje v industriji se je med vojno izpreminjal in se je po vojni popolnoma izpremenil. Novi stroji so povzročili, da je postala povečini človeška delovna moč nepotreba. Poglejte danes v moderno tekstilno ali železno tovarno in o vsem se boste lahko prepričali. Malo število je teh, ki so ostali pri stroju, pa so po novih delovnih metodah popolnoma izčrpani. Ljudje, ki so danes stari 50 let, niso danes v moderni tovarni odpuščeni samo zato, ker je dovolj mladih moči, temveč zato, ker so resnično po dolgotrajnem delu in načinu tega dela tako izčrpani telesno in duševno, da ne morejo več zmagovati vražjega tempa moderne produkcije. Zdravstveni vzroki, ki so pred vojno uplivali na skrajšanje delovne dobe, so veljavni tudi danes, ko je bila že deloma skrajšana delovna doba. Toda javni interes za nadaljno znižanje delovne dobe je veliko večji. Pred vojno se pojavljala pri teh zahtevah bojazen, da pri skrajšanju delovni dobi ne bo mogoče utesiti naraščajoče potrebe prebivalstva. Danes teh pomislekov ni. Različni prirodni in umetni vzroki so posledica, da delavec, ki je vržen radi strojne proizvodnje na cesto, ne dobi drugje zaposlitve. Enostavno je odveč v današnjem gospodarskem sistemu.

Delavec postane brez posla in ne more preživeti sebe in rodbine in vzdrževati ga mora javnost. Znano pa je, kakšna je ta preskrba, a vendar so dane v vsaki državi v te namene velike vsote. Resnica pa je, da se s pre-

skrbo brezposelnih čuva samo družba pred bojaznijo, da bi ne bil odstranjen dosednji družabni red od ljudi, ki radi izpremembe v gospodarstvu ne morejo dobiti posla, torej najnujnejših življenjskih potrebščin.

Brezposelnost delavca ima za posledico, da delavec ne more kupiti poljedelskih in industrijskih proizvodov in radi tega se krog brezposelnosti in krog gospodarske stiske vedno bolj širi in širi. Brezposelnost je postala tudi težki finančni in politični problem. To vse je vsesplošno priznано, toda vsi poizkusi, da bi se to omejilo, če se že ne da odstraniti, so bili skorajda brezuspešni.

**Z brezposelno podporo ni rešena
kriza.**

O tem ni dvoma, Enako tudi ni dvoma o tem, da ni sredstva, ki bi lahko poklical v kratkem času v produktiv-

Žena ima pravico do eksistence

Vse večja zaposlenost ženskega osebja po posameznih tovarnah in drugih obratih zahteva, da v zaščito ženske pri poklicu spregovorimo tudi me nekaj besedi.

V velikem številu so žene danes zaposlene, predvsem v tovarnah in pri poslu, ki zahteva veliko napora in truda. In če primerjamo žensko delo po posameznih obratih z moškim, potem ugotovimo, da ni skoraj prav nobene razlike, ali pa celo, da je opravljeno delo ženske zahtevalo več telesnih moči, kot pa delo, ki ga opravlja moški. Smelo pa lahko trdimo, da je udeleževanje žene v poklicu v več primerih enakovredno z uspehi moškega dela. Ni naš namen, da na podlagi gornjih trditev prikažemo po moškem osebju opravljeno delo kot manjvredno, ampak hočemo opozoriti na nepravilnost in krivičnost tolmačenja pravic ženske, ki je v poklicu.

Že od vsega početka in ob vsaki priliki je bilo žensko delo slabše nagrajeno od moškega dela, pa četudi je bilo enakovredno. Danes, ko so ženske zaposlene že vseh poslovanj, smatramo za potrebno, da vendarle spregovorimo o zboljšanju njihovega položaja.

Po mojem bo združitev evropskih držav možna šele tedaj, ko se bo privarjen egoizem umaknil vsečloveškemu za dobro bodočnost. Ta pa bo nastopila, ko bodo evropski narodi fizično izčrpani.

Resnica je, v nekaki kronološki obliki nam opisujejo tile obupani mladi ljudje dogodke današnjih dni. Tovariši, ali naj potem imamo zaupanje vanje. Za vzgled, kakšni ne smemo biti, smo Vam postavili tale primer malodušnosti. Ali bomo klonili in nič več verovali v bodočnost. Ali bomo jadikovali kot ona dva pri razgovoru? Pa naj se nam godi, kot se je rimskim cesarjem. Sedeli so, jedli in noreli in konec je bil ta, da so živi gnili od same gnilobe. Le trdo in preizkušeno življenje te dela borbenega in sposobnega, da greš z glavo pokonci in ne poznamo raznih brezden okoli nas. Teh ni — če bodo, jih kopljemo sami z jadikovanjem in strahom pred dogodki okoli nas.

Kvišku glave v boljše dobe!

ni proces vse brezposelne moči. Množina delavskih ur, ki je danes potrebna, se je zmanjšala. Najbrže za vedno, gotovo pa za daljši čas. Če hočemo, da bo pri tem delu sodelovalo čim več delavcev, mora biti delovni čas razdeljen drugače, kot je bilo do sedaj. Na mnogih krajih se to prakticira tako, da se menjajoče vrstijo delavci, ki zapuščajo tovarno za par tednov. Ta postopek je veliko boljši, kot pa da bi se nepotrebni delavci odpustili za vedno in prepustili usodi. Toda vseeno je ta rešitev jako komplicirana in se lahko izvaja v velikih podjetjih in s pomočjo močnih strokovnih organizacij.

Mi pa potrebujemo sredstva, ki bo to vprašanje najugodnejše rešilo. To sredstvo je, da se še nadalje skrči delovna doba. To je danes neobhodno potreben ukrep, za katerega se moramo prizadevati vsi. Ker so pa pri nas merodajni faktorji gospodarskega življenja ponavadi gluhi in slepi za take potrebe, mora biti to zopet delavstvo, ki bo to potrebo dvignilo na svoj ščit in šlo z njo v boj v tem letu.

Ne glede na vse ostalo, kar govori v prilog žene za boljše in znošnejše pogoje, je najvažnejša ugotovitev pri tem vprašanju dejstvo, da se neenakopravnost in konservativnost, ki otežkočata napredek žene, eksploatira in do skrajnosti izrablja od strani kapitala.

Ženska je primorana, da služi in opravlja isto delo kot moški za manjši zaslužek in pod slabšimi pogoji. Delavski stan, ki se izkorišča vseh pogojev, pa je baš pri tem vprašanju najbolj občutno prizadet. Neenakopravnost ženske pride še prav posebej do izraza v časih, kot so sedanj, ko vlada med delavstvom zaradi strahovite brezposelnosti huda medsebojna konkurenca. Ta konkurenčni medsebojni boj delavstva, v katerem sodeluje tudi žena, pa večje in spretno izrabljajo principi posameznih podjetij, ki so že zdavnaj prišli do prepričanja, da jim je žensko delo baš toliko vredno, kot delo moškega, vendar tega javno ne povedo, ker bi s tem odpadla možnost izkoriščanja. In če je temu tako, potem mislim, da je potrebno, da se spametujemo tudi me in da sprevidimo, da je naša dolžnost poudarjati žensko enakopravnost povsod, kjer se ženska izkorišča, voditi borbo proti onim, ki naše delo ovirajo in ga omalovažujejo in to je predvsem — proti kapitalu.

Da pa odstranimo vse ono, kar danes ovira žensko pri njenih težnjah za zboljšanje trenutnega stanja, je predvsem potrebno pripustiti žensko k javnemu življenju. Na podlagi udeleževanja ženske v javnih društvi, organizacijah in korporacijah, naj se oceni žensko delo. Mislim, da bo vseh pogojev in vedno uspelo dokazati, da je zlasti ženska upravičena zahtevati v socialnih in ekonomskih vprašanjih enakopravnost in da imajo biti življenjski pogoji ženskega delavstva enaki onim moškega.

Borba za življenjski obstoj in borba za socialne pravice nas opozarjajo in kličejo, da strnjene v eno celoto skušamo naše upravičene zahteve uveljaviti. Ne gre in ne sme biti, da se nam poleg naše telesne sile jemlje tudi naš ponos. In naš ponos naj bo naša zavestnost — za enako delo, enako plačilo!

In naš vsakdanji razgovori:

Boste videli! Vi tega ne boste spre- menili in jaz tudi ne. To bodo doživele šele pozne generacije.

Dobro prijatelj! Pa res, kako ste že rekli «doživele»?

Res — pasivno «doživele». Do tedaj pa mirno čakajmo, kaj bo.

Kaj hočete? Mi smo majhen narod! Moramo se ravnati po drugih? In mi- slite, da se bodo drugi ravnali po nas?

Jih nihče ne sili. Ako bi pa nam kaj uspelo, bi se tega vsi oprijeli.

Kje bomo pa vzeli svoje? Saj nič ni- mam!

Ali ne razumete, da smo mladi! A od mladega naroda ne pričakujte ni- česar?

Mi čakamo? Res je! Naprej gremo, toda strašno počasi!

Ja, ja, dolga je ta težka pot!

Kako ste s financami? Gre? — — — E, pustimo to. Saj se časi spre- mi- njajo!

In h koncu bi še tole rad pripomnil:

Sijajen napredek NSZ na Jesenicah

Volitve delavskih zaupnikov pri KID

V petek dne 4. t. m. so se vršile volitve delavskih zaupnikov pri podjetju KID. Borba je bila ljuta in neizprosnost. Za zaupanje delavstva so se borile štiri strokovne organizacije: NSZ, SMRJ, JSZ in ZZD. Vsaka izmed teh organizacij je hotela pokazati, kolika je njena četa in kdo je najbolj upravičen, da stopi na čelo celotni delavski armadi. Z napetostjo je vsa jeseniška in okoliška javnost pričakovala izida delavskih volitev, posebno še zato, ker vsi vemo, da je vse naše delavstvo strokovno in politično dozorelo.

Ostra volilna agitacija se je pričela v zadnjem tednu. Vršili so se širši in ožji sestanki delavstva. Krožila je ogromna množina letakov: belih, zelenih, rdečih in modrih. Lahko rečemo, da je bilo vrženih v promet nad 30.000 letakov. Niti občinske in niti parlamentarne volitve niso pozrle toliko popisane papirja, kot ravno zadnje zaupniške volitve. Vsebinska na letakih je bila kaj pisana. Posebno hude pšice so letele na prebujajočo pomladno zeleno barvo. O uboga ZZD. Koliko grenkobe se je zloilo po tvojem zelenem oblaku. Da, barva upanja! Tudi SMRJ je izrabila vsa sredstva, da je polovila vse ono, kar vidi v rdeči barvi uspeh in cilj. Sicer ni vse zlato, kar se svetli!

Narodno strokovna zveza je bila tudi v agitaciji na višku. Obdržala je svojo resnost, treznost in premišljenost, kakor vedno pri vsem svojem delu, ko se trudi in dela za delavske težnje in interese. Gotovo je tudi to pripomoglo, da je število glasov in zaupanje delavstva tako poraslo. Saj mora vsak objektivno priznati, da je sedanji odbor s svojim delavnim in priljubljenim predsednikom tov. Zupanom napravil za vse tov. delavce več, kakor je bilo pričakovati v sedanjih težkih razmerah. Saj je tudi taktika naših funkcionarjev povsem pravilna, da čim manj govorijo, a mnogo več podrobno delajo. Navado, da se obeša vse na velik zvon, naj obdrže naše nasprotne organizacije, kjer je vedno samo dosti vpitja, a malo resnega dela.

Ako nekoliko prikažemo izid zadnjih volitev, dobimo naslednjo sliko. (V

oklepaju so številke lanskih volitev.) — Volilnih upravičencev je bilo 3709 (leta 1937 2608).

SMRJ: na Jesenicah 1036 (756), na Javorniku 573 (577), skupno 1609 (1333).

NSZ: na Jesenicah 636 (261), na Javorniku 192 (114), skupno 828 (375).

JSZ: na Jesenicah 445 (285), na Javorniku 274 (188), skupno 719 (473).

ZZD: na Jesenicah 229 (—), na Javorniku 46 (—), skupno 275 (—).

Število zaupnikov: SMRJ 8 (9), NSZ: 4 (3), JSZ 3 (3), ZZD 1 (—).

K pregledni tabeli moramo pripomniti, da je za listo SMRJ glasovala letos tudi Čelešnikova skupina, katera je lansko leto nastopila samostojno in dobila 184 glasov (1 zaupnik). Tako, da je SMRJ na Jesenicah napredovala za 105 glasov, na Javorniku pa za trinajst glasov nazadovala. JSZ je porasla skupno za 246 glasov. ZZD je pa kljub velezaupnim okrožnicam nalovila komaj 275 glasov, dasi se govori, da ima okoli 700 dobro organiziranih članov.

Vsekakor viden in naravnost sijajen napredek je doživela NSZ, saj se je samo na Jesenicah postavilo v njen tabor 375 tovarišev več kot pa lansko leto, skupno z Javornikom pa 453 mož več. Ti, ki redno plačujejo članarino, ti so tudi moško glasovali.

Dvomljivo za uho in oko pa je v tem oziru stanje pri SMRJ. Morda bi nam kdaj kaj povedali o tem, koliko je organiziranih in redno plačujočih članov. Skoraj bolje je imeti štiri zaupnike in močno oporo v organiziranem članstvu, kakor pa osem zaupnikov brez trdne organizacije.

NSZ je na uspeh lahko ponosna in z njim zadovoljna.

Ob koncu še povemo, da je organizacija NSZ na Jesenicah zgrajena na trdnih in solihnih temeljih, da jo vodijo resni delavni, idealni in pošteni tovariši, ki vedo, kaj hočejo in kaj je njih dolžnost napram svojim članom in vsem sodelavcem.

Zato tovariši, vsi, ki ste še neopredeljeni ali pa nezadovoljni z drugimi organizacijami, stopite v krog narodno-strokovnega delavstva.

Izdatki so v proračunu izraženi v številkah za vsa državo skupno in tako ni razvidno, kakšni so deleži za posamezne banovine. Izdatki za banske uprave so navedeni posamič in znašajo za bansko upravo v Ljubljani 8.9 milijona dinarjev.

V svojem ekspoziju je dalje omenjal minister dr. Korošec, da se pripravlja uredba o gasilstvu in uredba o cenzuri filmov. Daljša debata je bila posvečena razmeram na Hrvaškem. O razmerah med izseljenci in emigranti je pripomnil, da je pri izseljencih veliko zanimanje za domovino in življenje v njej. O razpustu nekaterih nacionalnih združenj pravi, da niso bila razpuščena in niso dobila komisarijev, zato, ker so nacionalna, pač pa zaradi tega, ker so se pregrešila proti svojim pravilom in je

bilo njihovo delo nevarno za javni red in mir.

Pripadniki narodnih manjšin so pred sodiščem, pred okrajnim načelstvom in pred oblastmi čisto enakopravni. V gospodarskem oziru se napram njim ne dela nikakih razlik.

K debati se je oglasilo 45 govornikov. Senzacija med govorniki je bil narodni poslanec dr. Dobovišek, ki je imel dolg in temperamenten govor o splošnih razmerah v Sloveniji.

Splošno je bila debata o proračunu notranjega ministrstva zelo zanimiva. Govori so bili ostri in temperamentni in je prišlo včasih do zelo burnih scen med opozicijskimi in vladnimi govorniki.

Številke in zopet same številke. O Ljubljani se mnogo, radovedni pa smo, kaj bo prinesla bližnja prihodnost.

Za izpopolnitev ljubljanske univerze

-k Ljubljanska univerza trpi največ zaradi pomanjkanja tehničnih pripomočkov, od katerih je odvisen ves znanstveni in tehnični uspeh.

Dr. ing. Vidmar Milan je v posebnem članku, naslovljenem na javnost, izrekel med drugim tudi te-le besede:

Univerza, ki hoče biti zdrav in čvrst organ v telesu svojega naroda, mora opravljati trojno delo: vzgojo mladine, gojitev vede in sodelovanje pri vseh važnih problemih vsakdanjega življenja.

Te svoje naloge pa naša univerza danes ne more izvrševati, ker je preslabo dotirana, ker so njeni instituti preslabo opremljeni, ker njenim ustanovam vse polno stvari manjka.

Z obema rokama podpisujemo te tehtne besede zato, ker se Slovenci nismo borili za univerzo zato, da bi bila samo tvornica za inženjerje in doktorje, marveč zato, da slovenski narod dobi ustanovo, ki bi naj bila hrbenica vsega našega javnega življenja in da bodo iz njenih laboratorijev, institutov in predavalnic prihajale nove pobude za naše gospodarsko in kulturno življenje.

Prof. ing. Lobe je napravil z veliko požrtvovalnostjo načrt, za zadosten in vsem modernim zahtevam odgovarjajoč »strojni institut«. Za realizacijo tega načrta bi se potrebovalo okoli 10 milijonov dinarjev.

Izdela bi tudi načrt za samostojen rudarski institut in elektrotehnični oddelk, za katerega uresničitev je potrebna mnogo denarja.

Predvsem pa je važen strojni institut, za katerega je potrebnih deset milijonov in ga moramo dobiti, ker je vsota samo polovica od vsote, ki jo Slovenci plačamo na banovinskih trošarinah.

Če zahtevamo sedaj deset milijonov zato, da se naš narod tehnično izpopolni, da bo kos inozemski tehnični invaziji raznih branž in celo tujih narodnosti, potem je ta zahteva stokrat upravičena.

Nepopolnost naše univerze daje povod za prihod inozemskih strokovnjakov, ki ustvarjajo brezposelnost v naši inteligenci, zato ker velja za manj vredno in manj sposobno.

Že iz splošno narodnih in samoobrambnih interesov je neobhodno potrebno, da se izpopolni naš znanstveni zavod na višino modernih zavodov v inozemstvu.

Dr. ing. Milan Vidmar pravi: Dolga vrsta žalostnih let leži za nami. Let stradanja in hiranja, let nezmožne bede v znanstvenih in tehničnih. Povedati je treba odkrito: Slovenska univerza je sestradana, izčrpana, slabotna. Njeni učenci so obupani.

Močne injekcije so ji potrebne. Še je mogoče v letošnji proračun vnesti vsoto za gradnjo strojnega instituta. Če »ne bo mogoče«, bo legla onemoglost na jedro tehnične fakultete in ostal bo samo še smoter fabricirati inženjerje. Tak smoter pa je sramoten.

Ali je treba tem lepim krepkim in obupnim besedam še kaj dostaviti.

Da, samo to: Ne obupavati! Zdrav optimizem mora prevladati in vera v lastno moč mora zmagati. Besedo imajo sedaj oni, ki morajo vedeti, da mora i dižake spremljati zdrav optimizem.

Veliko je ljudi, ki delajo le to, kar morejo in prav to je znak njihove nizke kulture.

Notranja politika naše vlade

Dolgo pričakovana razprava o notranji politiki vlade se je pričela pretekli četrtek in je bilo na seji mnogo več poslancev kakor pri debati drugih resorov. Razpravo je začel minister dr. Korošec z dolgim ekspozijem. Ves proračun notranjega ministrstva znaša 736

milijonov dinarjev in je za 56 milijonov večji od sedanjega. Penzije in doklade vzamejo 135 milijonov, samo ministertvo 27, banske uprave 114, orožništvo 158, policijska direkcija mesta Beograda 20, ostale policijske službe 74 in državna statistika 5 milijonov dinarjev.

Karel Nový:

ŽIVETI HOČEMO

(Roman.)

Izgubila se je med nizkimi vrati koč in on je s počasnimi koraki krenil na vas h krčmi. Toda čez trenutek se je vrnil, se naslonil na plot in se zagledal v napol razsvetljeno okno. Videl je Magdaleno, ki je šla po izbi kakor bela zarja. Potem je ni več videl.

Izruval je trobentico z rušo in jo vsadil v lonček, da ji bo za spomin cvetel tudi v Pragi. S šimonomimi jo je spremil, rekla pa si nista ničesar več. Malo nerodno ji je bilo in malo je bila potrta.

Visoka, vitka in dišeča mu je neprestano dražila čute. Krožila je nad njim kakor golobica, odražala se v njem kakor oblak na gladini ribnika. Največkrat se je vdajal mislim nanjo v dolgih modrikastih večerih, ki so se plazili po hribih ob zvokih trobent in harmonik in privabljali hrepenenje in otožnost. Najrajši bi posedal po krčmah, pil in pel. Risal si jo je v somrak in na zvezdnato nebo, videval njen smehljaj na cvetovih in njene grudi v oblikah vrhov.

«Magdalena!»

Čez dva meseca, sredi julija, mu je pisala pismo, ki si ga ni znal razložiti. Prejel ga je tisti teden, ko je delo v plavžih popolnoma zastalo.

Če mu je kdaj zavidal kak tovariš, ki je bil brez dela, mu je sedaj lahko z mirno dušo podal roko: «Zdaj si med nami tudi ti.» A Jože Tomeš ni Simon ali Sahula, da bi bil prišit z rodbinskimi gumbi na eno samo mesto, na krilo in plenice. Če ni zaslužka doma, bo drugod, v Pragi.

«Rinil sem doslej, bom pa še poslej», je dejal. «Tu ne bom ležal in čakal na podporo.»

6

«Potrpi nekoliko, jeseni bodo gotovo zopet začeli počakaj», so mu svetovali.

Marija Magdalena je stala seženj daleč pred njim v kratkem kožuščku. Jutri, že jutri jo povpraša, kaj mu je prav za prav hotela povedati v pisanju.

Zbral je svoje papirje in prihranjenih pet stotakov, zavil delovno obleko in odšel na postajo.

Veselo je korakal, hitel, stopal čedalje hitreje, kakor bi ga čakala nekje daleč velika, svetla radost. Da bi jo že dosegel, jo objel in dvignil k sebi! Magdalena!

Drvel je kakor skala z gorà v dolino, poln moči in volje do dela, kakršnegakoli dela.

Šumenje domačih gozdov je prihajalo do njega, se vzdignilo in odletelo proti nebu. Nezavedno se je ozrl in pomislil: «Jutri te ne bom več slišal.» In kakor da je skozi rezo v ograji pogledal steklasto, nenavadno zanemarjeno in molčečo stavbo, v kateri je prebil vrsto let in dan za dnem vdihaval ogenj in izdihaval vročino. Poslopje, iz katerega je tulila sirena in se valil v okolico žvepleni dim daleč okrog in proti nebu, to poslopje je čutil kot lupino, ki je ni mogoče prebaviti; prišlo je vanj kakor bolezen in se razlezlo v njegovem drobju in po vseh udih. Nikar ne misli, fanté, da mi utečeš!

Jože se je nasmehnil: «Kakopak! že beži!»

Mahnil je z roko, kakor da odganja oso.

Obstal je neodločen; a že je šel dalje, veselo ubiral pot in srce mu je bilo: Magdalena! Magdalena Klímova!

Zdi se, da valovi godbe od Rainiševih.

Obnovil si je prizor v lazu. Opajal ga je kakor njen dih in srce mu je trepetalo od sladkosti. Toda v trenutek spomina je kanila trpka kaplja, da Magdalena ni ostala samo zanj. Franc, kdo je ta Franc?

S težavo je dihal, kakor bi izdihaval zavrt rog. Dobro. Je že minilo!

Dirjal je skozi vas in se čisto sam znašel na postajici ter se jezil, da se je po nepotrebnem preganjal. Da bi bil vlak že tukaj! Da bi bil že v Pragi! Našel si bo delo in vsak večer bo hodil z Magdaleno, ob nedeljah bosta hodila na izlete, za Veliko noč pa se praznje oblečena skupaj pripeljeta v Stare hute, z zavojčki v rokah in s sladkarijami za otroke v žepih in porečeta, da sta se prišla jemati.

Končno je prisopihal vlak, končno se je prevrnil dan nad drdrajočim osebnim vlakom. Večrilo se je, luči so se prižigale in Jože je stoječ pred Denisovim kolodvorom še premišljal, ali naj gre naravnost na Magdaleno stanovanje, ali naj počaka do jutrišnjega večera, ko bo povpraševanje po delu že za njim. Ko bo imel delo! Razen tega je danes nedelja, ni tako gotovo, da jo dobi doma. In krenil je polagoma v smeri proti Žižkovu, kjer je iz časov vojačenja poznal zakoten hotel.

Zajel ga je suh, gorak zrak, tlak je puhtel od prahu in soparice.

Bil je bolj žejen kakor lačen. Stopil je na vrt restavracije, kjer je igrala godba. Glasba ga je vedno spravljala iz ravnotežja. Svetloba žarnic, razobešenih po drevesih, in počasni, premišljeni ples mladih parov, kakor bi hoteli kar najbolj okusiti sleherni obliko svojih teles, vse to ga je opajalo. In opajal ga je pogled na zadrževane gibe, ki so posnemali ritem teles pri občevarju. Hitro je pil kozarec za kozarcem; godba s plesalci, pomenkovanje in smeh pri mizah sedečih žensk in moških, drevesa z lučmi, vse se mu je začelo prelinati v pisan kolobar. Bil je vesel in žalosten obenem. Eh, igrajte, muzikanti!

Sem ter tja se mu je zazdelo, da sedi Magdalena poleg, ali pa je gledal domače hribe, polne poletne megle in otožnosti. Plavži so se podirali kakor otroške hišice. Pogini, pošast!

(Dalje prih.)

Zunanje politične vesti

Češkoslovaška republika: Poleg vseh dogodkov spada gotovo med najvažnejše dogodke v preteklem tednu velik govor ministrskega predsednika dr. Hodže, ki je v imenu celokupnega naroda odgovarjal.

Povedal je, da se Češkoslovaška ne boji nobenih groženj. Tisoč let so se Čehi borili za svojo svobodo, ne računajoč na žrtve, ki so jih temu cilju doprinesli. Takih žrtev se Češkoslovaška tudi v bodoče ne boji ter je na borbo pripravljena.

Nobeni državi, pa tudi če se imenuje to Nemčija, ne bomo dopustili, da se vmešava v notranje politične zadeve.

Čehoslovaki želijo mir z Nemčijo in z vsemi državami v Evropi, za tak mir pa niso pripravljene žrtvovati svoje državne samostojnosti in narodne svobode. Bodri jih samozavest, ki sloni na popolni pripravljenosti in zavesti na pomoč, ki jo bodo našli, ako bo to potrebno.

Odločne in krepke besede so izzvale v Evropi zelo ugoden odmev in lahko se trdi, da je Češkoslovaška spričo svoje iskrene odločnosti in simpatijah v Evropi samo pridobila.

Sijajen odgovor Hitlerju je razčistil politično ozračje in vrnil pogum.

Bratski Češkoslovski gre zaslužena pohvala, da je s svojo odločnostjo odgovorila tako, kakor pritiče slovanskemu življu v Evropi.

Avstrija. V preteklem tednu je grozil Avstriji izbruh državljanske vojne. Avstrijski Hitlerjevci so nameravali zasesti Gradec, nato odkorakati na Dunaj in proglasiti hitlerjevsko Avstrijo.

Potisnjeni pa so bili z oboroženo silo nazaj ter je končno zmagala gesta reda in miru.

Avstrijska vlada jim je morala sicer priznati razne usluge, in sicer nošenje znakov hitlerjevskega kljukastega križa, hitlerjevski pozdrav, oditi so morali nekateri višji državni funkcionarji, nevshečni hitlerjevci, med njimi šef generalnega štaba Janša in štajerski deželni glavar dr. Stepan.

Nedvoumno je, da ima to pomirjenje svoje ozadje na vplivu francoske vlade, ki je izjavila, da bo branila z vsemi silami avstrijsko samostojnost in neodvisnost.

Iz same Nemčije pa se širijo glasovi, da bo Nemčija podvojila svoj pritisk na Avstrijo ter da se bo v kratkem zgodilo v tem pogledu nekaj pomembnejšega.

Ako presojamo tak položaj, kakršen je, ga moramo označiti z besedo «mir pred viharjem».

Le usodna nesreča bo, ako zmaga kljukasti križ, da bodo prve in resnične žrtve kljukastega križa **koroški Slovenci**.

Francija se je zaenkrat omejila le na veselje nad angleško-italijanskimi pogajanjmi in je izrazila svojo pripravljenost razčistiti tudi vsa vprašanja, ki kale prijateljstvo med Francijo in Italijo.

V splošnem je politična napetost v Evropi v preteklem tednu zelo popustila.

Rusija. V Rusiji se nadaljuje Stalinaova osveta napram svojim bivšim in odličnim sodelavcem. Padale so glave velikih komunističnih mogotcev in te dni stoji pred sodiščem zopet nova garnitura veleizdajnikov, ki jim grozi gotova smrt.

Rikov, Buharin, Krestinski, Jagoda so imena, ki smo jih večkrat čitali v preteklosti, ki so pomagali komunizmu do zmage, a sedaj postajajo žrtve lastnega dela in žrtev.

Usoda je namenila, da odloča nad njihovim življenjem Mongol Stalin — neslovan po rojstvu.

Uboga Rusija, kam so jo zapeljali. Nismo pa še izgubili vere v njeno pravo narodno vstajenje.

Uredništvo «Nove Pravde» prosi svoje sotrudnike, da pošiljajo rokopise zadnji čas do vsakega ponedeljka v tednu. V torek popoldne morajo rokopisi v stavnico in mnogokrat predstavljamo priobčitev članov na naslednjo številko. Tako izgube svojo aktualnost, to pa vse zaradi kasne pošiljatve.

Tovariši! Kupujte le pri trdkah, ki oglašujejo v «Novi Pravdi»!

Menda bo ostalo le pri obljubah

Delegacija, ki se je mudila v Beogradu od 8. do 11. februarja t. l. glede pravnika bratovske skladnice, je dobila veliko obljub, pri katerih bo najbrž tudi vse obstalo.

Takoj po prihodu v Beograd se je delegacija zglasila pri pomožnem tajniku Centralnega tajništva delavskih zbornic, kateri je vobče posredoval za sprejem pri raznih ministrstvih. Najprej se je zglasila delegacija pri načelniku vrhovne državne uprave ministerstva šum in rudnikov, kjer jo je sprejel glavni referent rudarskega zavarovanja g. ing. Kojić. Po obširni vsestranski debati se je predložilo tudi pismene predstavitve, vsebujoče v glavnem objasnitve kvarnih posledic, ki jih vsebujeta sedanja §§ 50 in 82 pravilnika Bratovskih skladnic. K predstavkam je bil predložen tudi konkretni predlog, da naj se preko amandmana finančnega zakona spremeni besedilo gornjih paragrafov, ali pa se naj ponovno vnese besedilo prejšnjega pravilnika.

Delegaciji se je obljubilo, da se bo gornje upoštevalo. V celoti je pa dobila delegacija utis, da gospodje pri ministrstvu za šume in rudnike ne morejo doumeti, zakaj naj bi zaslužil rudar, ki postane invalid, po nezgodi isto, kot pred nezgodo, zraven pa še prejemal nezgodno rento.

Delegacija se je zglasila tudi pri ministrstvu socialne politike, kjer je istako konferirala s kabinetnimi šefi o

vprašanju Bratovske skladnice, o ru-bežih rudarskih plač in o izterjavi nadurnega zaslužka. Tudi tu je dobila obljubo, da se bo glede pravilnika Bratovske skladnice pismenim potom posredovalo pri odločujočih faktorjih.

Delegacija se je nadalje zglasila tudi pri g. ministru vojske ter predložila predstavko, da se naj od vojakov doše rudarje ponovno zaposli v rudnikih, kar se do sedaj ni dogajalo ali pa samo izjemoma. G. minister je obljubil, da bo pismeno opozoril vodstva rudnikov na željo ministrstva vojske, da se sprejme od vojakov vrnivše rudarje zopet v delo.

Delegacija se je zglasila tudi v kabinetu dr. Kreka in mu predložila po ministrovem tajniku posebno spomenico. Tudi na tem mestu je dobila zagotovilo, da se bo upoštevalo iznešene želje in pritožbe.

Ker načelnika g. Despića ni bilo v Beogradu, se je delegacija končno še zglasila pri inspektorju g. ing. Bosaku ter je iznesla še zaključne pritožbe. Delegacija se pa ni mogla zglasiti direktno pri ministrih, ker so bili odsotni.

Kakor že zgoraj rečeno, se je delegaciji povsod obljubilo, da se bo upoštevalo pritožbe in želje slovenskih rudarjev, toda izgleda, da bo ostalo le pri intervencijah, drugega uspeha pa najbrže ne bo. Zato naj se vse to smatra za začetek ponovnih akcij za ponovno izpremembo omenjenega pravilnika.

Kaj je novega v naših podružnicah

Jesenice

V soboto, dne 26. februarja t. l., je bila sprejeta pri novoimenovanem železniškem direktorju g. dr. Fran Bončinu v Ljubljani delegacija, ki je iznesla g. direktorju težnje delavstva, ki je zaposleno pri KID na Jesenicah in Javorniku ter težnje in želje prizadetih občin. V tej delegaciji je zastopal prizadete občine župan iz Oviš, delavstvo KID pa naš tov. Zupan iz Jesenic ter centralni tajnik.

G. direktor je z zanimanjem in razumevanjem sledil želji in prošnji, ki jo je iznesla delegacija, in sicer da bi se vpleljali novi delavski vlaki in da bi vlak, ki je baje že odobren, ne vozil samo do Lese, temveč do Kroke. Delegacija je g. direktorju izročila spomenico, ki je podpisana od 9 občin, tujsko-prometnega društva in KID.

G. direktor je delegaciji obljubil vso pomoč, če bo to tehnično in drugače izvedljivo.

Torej upajmo, da bomo le dobili boljše prometne zveze in bo delavstvu vsaj deloma prihranjen nepotreben napor. NSZ pa se bo prizadevala še v naprej, da se glede prometnih zvez ugodi upravičeni želji delavstva.

Celje

V nedeljo, dne 27. februarja t. l., se je vršil v Delavski zbornici redni letni občni zbor odruženice NSZ v Celju.

Udeležba je bila še zadovoljiva, če pomislimo, kakšne so delavske razmere in okolnosti v Celju.

Ker je bil predsednik odsoten, je otvoril in podal predsedniško ter tajniško poročilo tov. Zabkar, ki je živo opisal razmere, v katerih je delala in živel v podružnici. Vsekakor pa je sedaj konec temu življenju in kakor izgleda, se bo pričelo z resnim in temeljitim delom. Tovariš Zabkar je bodril navzoče in jih pozival k skupnemu složnemu delu, v katerem je uspeh zasiguran. Dejal pa je, da je organizacija orožje v rokah delavstva za doseg upravičenih zahtev. Naš pokret pa bo rasel samo na složnosti in zavednosti članstva.

Po poročilu blagajnika in nadzorstva je spregovoril zastopnik centrale, ki je govoril o nalogah in ciljih NSZ ter bodril članstvo in odbor in jih pozival na stvarno delo.

V odbor so bili izvoljeni sledeči tovariši: za predsednika Drago Zabkar, za podpredsednika Franc Klinar, za tajnika Viktor Fric, za drugega tajnika Viljem Božič, za blagajnika Ivan Šeruga in za drugega blagajnika Andrej Drolle; kot odborniki pa: Aleksander Žerjav, Franc Turk, Ivan Borišek, Ludvik Oprešnik, Ivan Jegrišnik, Franc Kenda, Ivan Kenda, Ivan Kocjan in Franc Friedau; v nadzorni odbor: Felicijan Kovačič in Maks Črešnar.

Za podrobno delo so se osnovali na inicijativu tov. Zabkarja še posebni odse-

ki, in sicer gospodarski odsek, prosvetno-kulturni odsek in organizacijski odsek. V gospodarskem odseku so poleg predsednika in tajnika podružnice, ki sta v vseh treh odsekih, še tov. Franc Klinar, tov. Ivan Kocjan, tov. Felicijan Kavčič in tov. Ivan Šeruga.

V prosvetno-kulturnem odseku so poleg že omenjenih še tov. Andrej Drolle, tov. Franc Friedau, tov. Viljem Božič in tov. Ivan Šeruga.

V organizacijski odsek pa poleg tovarišev Zabkarja in Frica tudi tov. Rudolf Kenda, tov. Ivan Šeruga, tov. Andrej Drolle, tov. Ludvik Oprešnik in tov. Franc Klinar.

S temi odbori bo delo razdeljeno in upamo, da bo res bolj uspešno.

Pečovnik

«Delavska politika» se razburja nad vsakomur, ki poroča drugače kot ona, četudi je to pravilno. To dejstvo pa je tudi popolnoma razumljivo, kajti obstoja bojazen, da tudi lastni somišljeniki ne bodo mogli več verjeti poročilom «Delavske» politike, in zato gorje tistemu, ki upa pravilno poročati in tako odpirati ljudem oči. Pomaga pa si ona z vsemi sredstvi in se poslužuje tudi laži.

Ako pogledamo poročila «Delavske politike» o volitvah obratnih zaupnikov v Pečovniku od dne 12. februarja in 5. marca t. l. ter ti primerjamo, pa si lahko vsak napravi sodbo in uvidi, kako stvarno in resno je to glasilo.

Mi smo v «Novi Pravdi» priobčili prave številke in dodali, da je tu igrala glavno vlogo oseba in ne smer in to jo je tako razburilo, da nas ne more pustiti pri miru. Tudi zavijanje in laž nič ne pomaga, saj vsak trezen človek lahko uvidi, kaj je na stvari.

V zadnjem dopisu pa se hoče «Delavska politika» izviti in trdi stvari, o katerih nismo nikoli pisali, kajti niti ona ni trdila, da je Papež dobil 94 glasov in tudi mi nismo o tem nič pisali. Odkod je pisec to pobral, ne vemo, toda ponovno je pa to le dokaz, da se ne gre za stvarno in resno poročilo, temveč le za zavijanje. Ker pa pisec spozna, da ta njegov komentar ne bo dosegel zaželenega učinka, zavija v minulo dobo in zlobodra sebi nerazumljive stvari. Toda tudi s tem ni dosegel prav nič drugega, kot to, da je pokazal svoje neznanje.

Stražišče

V nedeljo, dne 13. marca t. l., se bo vršil ob 1. uri popoldne pri g. Križnarju redni letni občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo predsedstva, tajnika, blagajnika in nadzorstva. 2. Volitev novega odbora in nadzorstva. 3. Poročilo delegata iz Ljubljane. 4. Slučajnosti.

Tovariši! Upamo, da ne bo nikogar, ki bi se tega rednega letnega občnega zbora ne udeležil.

Kolikor bo v Vas zavednosti, toliko se bo Vaš položaj izboljšal. Zavedati se moramo, da je le v strokovni organizaciji naša moč in sila.

Loke

V nedeljo, dne 6. marca t. l., je imela podružnica v Lokah svoj redni letni občni zbor v prostorih Sokola v Lokah.

Obisk je bil zadovoljiv, če pomislimo, da jih je bilo nekaj na delu in da zaradi nujnih zadržkov niso mogli vsi priti na ta redni letni občni zbor.

Predsednik tov. Miha Drnovšek je otvoril občni zbor in podal svoje predsedniško poročilo, v katerem je pozival članstvo k vztrajnosti ter složnemu in smotrenemu delu.

Tov. tajnik je podal jedrnatu tajniško poročilo, v katerem je nazorno podal delo podružnice v minulemu letu. Iz tega poročila je razvidno, da je podružnica živahno delovala, četudi je bila ovirana od različnih faktorjev in strani. Uspeh je vsekakor zadovoljiv in če bo šel odbor in članstvo po tej poti naprej, bo prihodnji, deseti redni letni občni zbor manifestacija desetletnega težkega in neumornega dela. Tudi blagajna se vodi v najlepšem redu in je njeno stanje pri tem težkem položaju prav razveseljivo.

Po končanih poročilih so sledile volitve. Novi odbor je le deloma izpopolnjen z novimi močmi. Za predsednika je bil ponovno izvoljen tov. Miha Drnovšek in za podpredsednika tov. Karel Drnovšek. V ostali odbor pa so bili izvoljeni naslednji tovariši: Vekoslav Fink, Ivan Fink, Andrej Pestotnik, Štefan Gošče, Robert Knez, Mirko Maček, Andrej Pestotnik, Milan Gričar in Leopold Jerin. Za preglednika računov pa sta bila izvoljena tovariša Slavaj Knez in Ivan Potokar. Po končanih volitvah je pozdravil zastopnik centrale navzoče tovariše ter podal svoje poročilo. Tudi tov. Vinko Sedlar, predsednik podružnice v Zagorju, je pozdravil ta občni zbor ter čestital novizvoljenemu odboru in predlagal, da naj bi se tudi v Zagorju ustanovila zadruga, od katere bi imelo največ koristi naše članstvo. Sploh je treba vzbuditi med članstvom večje zanimanje za zadrugništvo. Končno pa se je razpravljalo tudi o organizacijskih zadevah ter o našem bodočem delu.

VSEM PORUŽNICAM NSZ V LJUBLJANI.

Okrožni odbor je imel v nedeljo, dne 6. marca t. l., svojo prvo izredno sejo v tajniških prostorih NSZ, kateri si je med drugimi tudi prisvojil predlog propagandno-kulturnega odsega glede razvrstitve dnevov, kateri pridejo v poštev za posamezne podružnice NSZ v Ljubljani za določitev uporabe prostorov. Red za določanje dnevov se glasi sledeče:

Ponedeljek: Ob pol 19. uri seja podružnice SPN.

Torek: Redna predavanja ob 18. uri, ob 20. uri vaja tamburašev.

Sreda: Seja propagandno-kulturnega odseka ob pol 19. uri, in sicer vsaka prva in tretja sreda v mesecu. Če pa pade na ta dan praznik, se ista vrši dan popreje. Ob 20. uri vaja tamburašev.

Četrtek: Seja Zveze zidarjev ob 19. uri.

Petek: Seja Ljubljanske podružnice ob pol 19. uri, in sicer vsak prvi in tretji petek v mesecu, vsak drugi in četrti petek v mesecu pa se vrši seja Okrožnega odbora ob pol 19. uri. Ob 20. uri vaja tamburašev.

Sobota: Ob 19. uri vaje dramatičnega odseka, in sicer vsako soboto do nadaljnjega. Ob 22. uri seja ECŽ.

Nedelja: Je prosta in dostopna vsemu članstvu v svrhu informacij in razgovorov od 10. ure dalje.

Vse tovariške podružnice prosimo, da se tega vrstnega reda točno držijo, da se tako ne moti delo posameznih odborov.

Okrožni odbor.

DRUŽABNI VEČER LJUBLJANSKIH PODRUŽNIC NSZ!

Na Jožefovo, dne 19. marca pri «Levu». Pester program, godba, zabavni prizori, volitev kraljice srčkov. Začetek ob 5. uri popoldne. Vstopnine ni. Dolžnost vsakega člana NSZ je, da posesti to prireditve!

Uprizoritev Kreftove «Velike puntarije»

je prepevedana. Kakšna sreča, da imamo ljudi, ki budno stojijo na straži in nas tako varujejo ničvrednih in škodljivih, mogoče celo prevratnih teženj našega Krefta, čigar dela imajo tudi v tujini lep uspeh. «Veliko puntarijo» je lani izdala v knjigi «Slovenska Matica», ki izdaja dela visoke literarne kakovosti.

Narodni delavci v Mariboru

-k. V nedeljo je bil v Mariboru redni letni občni zbor podružnice Maribor, ki je nadvse pričakovano dobro uspel.

Občni zbor je vodil tov. Mahnič Ciril, ki je ob otvoritvi podal historično sliko enoletnega dela za koristi delavstva in ugled organizacije.

Tajniško poročilo je podal zaradi službene odsotnosti strokovni tajnik Lah.

Blagajniško poročilo pa je podal dolgaletni blagajnik tov. Saje Slavko, ki je verna slika napredka in konsolidacije razmer v podružnici, za kar je žel obilo pohvale.

Po soglasno sprejeti razrešnici in priznanju vodstvu podružnice, so bile volitve po kandidadni listi odbora, ki je z malo spremembe prodrla.

Izvoljeni so bili: **Predsednik:** zaslužni tovariš **Mahnič Ciril**, podpredsednik **Ravš Karel**, tajnik **Štante Ivan**, namestnik **Repovž Ferdo**, blagajnik **Saje Slavko**, namestnik **Jeročič Aleks**; upravni odbor: tov. **Šparovec Katja**, **Gul Drago**, **Baronik Franjo**, **Jauku Franjo**, **Drozg Ivanka**, **Strnad Kristina**, **Bajde Albin** in **dr. Jančič**; namestniki: **Rep Ivan**, **Meglič Albert** in **Adam Peter**; nadzorni odbor: **dr. Rosina Igor**, **Bedrač Marija** in **Mahnič Franjo**.

Po končanih volitvah je povzel besedo poslanec Izv. odbora iz Ljubljane tov. Rupnik, ki je v nadenornem govoru podal smernice bodočega dela in programa narodnega strokovno organiziranega delavstva.

Orisal je važnost narodno delavskega pokreta v socialnem in kulturnem

pregledu s posebnim značajem na narodno lice slovenskega Maribora.

Dotaknil se je raznih političnih vprašanj, ki so s socialno zakonodajo in narodno strokovnim pokretom ozko in neobhodno povezana.

Bodrilne, v srce segajoče besede so ob zaključku prisotni nagradili s splošnim odobravanjem.

Tov. Repovž, ki se je prvič pokazal, da ima govorniški dar, je pa v tempe-ramentnih besedah podal resnično sliko zastavljanja narodnega elementa v poedinah podjetjih in pokazal na smernice, s katerimi je to mogoče odpraviti in to, solidna organizacija, ker brez nje ne bo uspehov.

Tov. Stibilj, naš stari znanec, ki je zadnji čas stal zelo v ozadju, je pa izrekel nekaj važnih in bodrilnih besed, naštevajoč izkušnje preteklosti strokovnega boja na mariborskih tleh.

Tov. Mahnič je ob najboljšem razpoloženju navzočih s primernimi besedami zaključil lepo uspeli občni zbor.

Novemu odboru, ki ima težko nalogo izvršiti vse sklepe občnega zbora, nanašajoč se na 30-letnico obstoja Narodno strokovne zveze in 10-letnico obstoja podružnice v Mariboru, želimo čim večjega uspeha.

Vsem tistim pa, ki so na narodnem delavstvu prerokovali smrt in propast, je pa občni zbor nedvomno pokazal, da je moč ideje in vera v program jačja od malenkosti vsakdanjega življenja.

Mariborčanom želimo obilo uspeha in sreče na poti v novo dobo drugega desetletja.

ni konstituiral odbor. Vso zadevo pa ima sedaj v rokah Inspekcija dela.

Sedaj se bodo morale izvršiti volitve obratnih zaupnikov še v tovarni g. Sirca in Stražišču in šele potem bomo imeli celotno sliko obratnih zaupnikov v Kranju.

Podružnica NSZ v Žireh je jako agilna in delavna in je res prav malo takih podružnic, katere bi imele tako zavedno in agilno članstvo. Naše članstvo v Žireh vedno in povsod ter ob vsaki priliki pokaže, da je zavedno in disciplinirano.

Ko so se v mesecu jan. in deloma v mesecu februarju vršile volitve obratnih zaupnikov, so vsi storili svojo dolžnost in NSZ je dobila pri teh volitvah večino, in sicer sedem mandatov, do čim je dobila JSZ le tri mandate.

Posebne borbe tu ni bilo, saj se tu res dela složno, stvarno in strokovno.

Tone: «No, kako je zdaj, ko si oženjen?»

Cene: «Ko sem se ženil, sem jaz govoril, ona je pa poslušala. Ko sem se oženil, je ona govorila, a jaz sem poslušal. Zdaj pa govoriva oba, sosedje pa poslušajo.»

Kakšen naj bi bil idealen človek

Ruski pisatelj P. Čehov v svoji knjigi «Vzor človeka» opisuje, kakšen naj bi bil po njegovem idealen in kulturni človek. V kratkem prinašamo izveček iz te zanimive knjige:

V prvi vrsti spoštuje tak človek človekovo osebnost. Vedno je prijazen, pozoren, vljuden in voljan odneha, če ve, da imajo tudi drugi prav. Ne vpije, ker je pri delu založil kladivo ali izgubil brisačo. Vljuden je tam, kjer stane in v miru prenaša hrup v tisti hiši, nezadostno pospravljeno stanovanje, neslane dovtipe in prisotnost tujecev. Sočuten ni samo do beračev in do živali, pač pa tudi do ubožcev, ki jih ne vidi. Če je treba, dela pozno v noč, da pomaga s tem prijatelju, ki podpira svojce v šolah, ali da bi napravil materi veselje. Spoštuje tujo lastnino in že zaradi tega plačuje svoje dolgeve. Idealen človek je iskren in ne laže niti v najneznatnejših stvarih. Tak človek ne pozna tudi napuha. Nikdar ne govori brez potrebe in ne nadleguje tovarišev z lastnimi zadevami. Iz spoštovanja do drugih sploh bolj molči, nego govori. Ob kaki svoji neprijetnosti naj ne zahteva od prijateljev, da bi oni zaradi njega vzdihovali ali ga pomilovali. Povr-

šen tudi ne sme biti, če hoče biti idealen človek in tudi ne ošaben. Če več zasluži kot tovariš, ne viha zato svojega nosu in tudi se ne baha, če sme v družbe, kamor je drugemu nemogoče. Svojih talentov ne obeša na zvon. Če ima talent, ga ceni tako, da zanj žrtvuje vse nepotrebnosti: počitek, žene, vino itd. Stanovanje takega človeka je seveda brez razpok na stenah in tudi brez različnih mrčes. Ne vleže se nikdar oblečen, ne pljuva po tleh in tudi ne napravlja zaradi nevarnosti za sosedo ognja v štedilniku s petrolejem. V spolnem pogledu tudi vzdržno živi in zelo spoštuje svojo ženo. Alkohola se izogiblje in prihaja zvečer kmalu in trezen domov. Pije samo v izrednih prilikah in seveda zmerno in mora imeti vedno pred seboj pregovor, da je le v zdravem telesu tudi zdrav duh...

In tako dalje. Torej če hočeš biti idealen in kulturni človek, ne zadostuje, da si prečital to ali ono knjigo. Treba je, da bereš neprenehoma, paziš nase in izrabiš vsak trenotek. Pri tem pa je treba seveda krepke volje.

Poglejte se, ste li taki, ste idealni ljudje — če niste, odpravite s sebe ves plevel in sami s seboj boste zadovoljni.

Ali je pljučnica obratna nezgoda?

Vprašanje: Moj mož, ki je bil splavar, je pri nalaganju splava po nesreči padel v vodo. Pri tem se je prehladil, dobil pljučnico in 5 dni po tem dogodku umrl. Ali smo jaz in moja dva nepre-skrbljena otroka upravičeni do rente. Če smo, koliko bi ta renta znašala.

Odgovor. Pljučnica se na splošno ne priznava kot obratna nezgoda. Vendar so ob določenih okoliščinah mogoče v tem primeru izjeme. V Vašem primeru bo predvsem važno, če se Vam bo posrečilo dokazati, da je bil Vaš mož pred padcem v vodo popolnoma zdrav, zdrav zlasti na pljučih, kakor tudi to, da je nastopila pljučnica in njej sledeča smrt izključno zaradi padca v vodo in ne mor-da zaradi kakšnih drugih vzrokov, ki ne bi bili v zvezi z nesrečo. Na vsak način prijavite zahtevo po renti zase in za otroka takoj Okrožnemu uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani, pri čemer Vas moram opozoriti, da traja prijavni rok največ eno leto in da bi po tem roku izgubili vse pravice. Če Vam bo Okrožni urad rento odklonil, se morete zoper njegov odlok pritožiti v roku treh mesecev na Sodišču delavskega zavarovanja v Ljubljani. Pritožba na sodišče se vlaga v dveh izvodih in jo ni treba kolkovati.

V slučaju, da bi Vam bila renta priznana, znaša za Vas letno eno tretjino, za otroka pa po eno četrtino možne povprečne zavarovane mezde v zadnjem letu pred smrtjo, katere višina pa je odvisna od višine njegove plače v zadnjem letu pred smrtjo. Če bi zaslužil Vaš mož n. pr. 30 din dnevno, bi znašala za Vas renta 2.160 din letno ali 180 din mesečno, za otroka pa po 2.880 letno ali 240 din mesečno. Otroka dobivata rento do izpolnjenega 16. leta; le v slučaju učenja ali šolanja se jima more renta podaljšati, toda največ do polnoletnosti.

Družabni večer NSZ!

Propagandno-kulturni odsek je na svoji redni seji sklenil prirediti družabni večer. To je odobril tudi okrožni odbor, pod katerim okriljem se bo tudi izpeljala ta prireditev družabnega večera, in sicer v svrhu poglobitve tovarištva med posameznimi člani ljubljanskih podružnic. Prireditev se bo vršila v restavracijskem salonu «Leva» na Gosposvetski cesti v Ljubljani s pričetkom ob 5. uri popoldne.

Oficielna otvoritev večera bo ob 8. uri zvečer, in sicer s pričetkom pestrega programa, katerega je sestavil zgoraj omenjeni odsek, da bo tako res prijetno in da bodo tovariši, ki bodo posetili to prireditev vsestransko zadovoljni. Za danes Vam javimo samo to, da bo poleg koncerta tamburaškega zbora več zabavnih točk, kakor tudi volitev kraljice srčkov, kar bo višek večera. Zato apeliramo na vse tovariše ljubljanskih podružnic, da sigurno posetijo to prireditev.

Zato naj velja geslo: dne 19. marca vsi k «Levu» na družabni večer!

Vsem, ki se jih tiče

«NOVA PRAVDA» je list, ki služi nacionalni kulturni in socialni vzgoji najvišjih plasti narodne javnosti.

Delavec je največji konzument, saj on troši svoj borni zaslužek za procvit podjetij, obrti in drugih eksistenc.

In vendar teh ne najdemo med svojimi naročniki.

NARODNI DELAVEC, kjerkoli trošiš svoj denar, zahtevaj, da bo dotični naročnik tvojega lista.

Obrni mu hrbet, ako noče podpreti z naročnino tvojega lista.

Kupuj in troši svoj težko prislužen denar samo tam, kjer čutiš s teboj in soglašajo s tvojimi težnjami.

Uprava lista «Nove Pravde».

Delniška družba pivovarne

«Union»

pivovarna in sladarna

Tovarna za špirit in kvas
v Ljubljani, poštni predal 45

Priporoča svoje izborne izdelke in sicer:

Svetlo in črno pivo

v sodih in steklenicah

*Pekovski kvas, čisti
rafinirani špirit*

Telefon številka
23-10 in 23-11

Največji slovenski denarni zavod

Mestna hranilnica ljubljanska

ima

lastnih rezerv okoli din 25.000.000.—

Prirastek novih vlog v decembru 1938 din 5.300.000.—

Prirastek novih vlog od 1. januarja do 28. februarja 1938 din 24.664.000.—

Nove in oproščene vloge v skupnem znesku din 214.622.000.— so vsak čas razpoložljive

Za vse obveze hranilnice jamči

Mestna občina ljubljanska

DOMŽALE

IZDELUJE,
PREUREJA,
POPRAVLJA

RAZLIČNE STROJE, STROJNE DELE,
MOTORJE, ELEKTRIČNE NAPRAVE IN
STRELOVODE